Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

19. rujna 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 49. UFEU-a – Sloboda poslovnog nastana – Djelatnost samozaposlene osobe – Državljanka države članice koja je prestala raditi kao samozaposlena osoba zbog tjelesnih ograničenja povezanih s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda – Zadržavanje statusa samozaposlene osobe”

U predmetu C-544/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Upper Tribunal (Administrative Appeals Chamber) (Viši sud (Odjel za upravne žalbe), Ujedinjena Kraljevina), odlukom od 7. kolovoza 2018., koju je Sud zaprimio 20. kolovoza 2018., u postupku

Her Majesty’s Revenue and Customs

protiv

Henrike Dakneviciute,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: M. Vilaras (izvjestitelj), predsjednik vijeća, K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin i N. Piçarra, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Pitruzzella,

tajnik: C. Strömholm, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 5. lipnja 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za H. Dakneviciute, T. Holdcroft, *advocate*, D. Rutledge i A. Berry, *barristers*,

– za vladu Ujedinjene Kraljevine, S. Brandon i Z. Lavery, u svojstvu agenata, uz asistenciju G. Ward, *barrister*,

– za Europsku komisiju, E. Montaguti, L. Armati i J. Tomkin, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: engleski

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 49. UFEU-a.

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Her Majesty's Revenue and Customs (porezna i carinska uprava, Ujedinjena Kraljevina) i Henrike Dakneviciute u vezi s odbijanjem te uprave da joj odobri tjedni doplatak za uzdržavano dijete.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2004/38/EZ

3 U skladu s člankom 1. točkom (a) Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište [boravak] na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/260/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL 2004., L 158, str. 77. i ispravak SL 2016., L 87, str. 36.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42.):

„Ovom se Direktivom utvrđuju:

(a) uvjeti pod kojima građani Unije i članovi njihovih obitelji ostvaruju pravo na slobodno kretanje i boravak unutar državnog područja država članica;"

4 Članak 7. te direktive, naslovljen „Pravo na boravak dulji od tri mjeseca", u stavcima 1. i 3. predviđa:

„1. Svi građani Unije imaju pravo na boravak na državnom području druge države članice u razdoblju duljem od tri mjeseca ako:

(a) su radnici ili samozaposlene osobe u državi članici domaćinu […]

[…]

3. Za potrebe stavka 1. točke (a), građanin Unije koji više nije radnik ili samozaposlena osoba zadržava status radnika ili samozaposlene osobe ako je:

(a) privremeno nesposoban za rad zbog bolesti ili nesreće;

(b) propisno evidentirani kao nesvojevoljno nezaposlen nakon što je dulje od godinu dana bio zaposlen te se prijavio kao tražitelj zaposlenja u nadležnom uredu za zapošljavanje;

(c) propisno evidentiran kao nesvojevoljno nezaposlen nakon isteka ugovora o radu na određeno vrijeme u trajanju kraćem od godinu dana ili je postao nesvojevoljno nezaposlen tijekom prvih dvanaest mjeseci te je prijavljen kao tražitelj zaposlenja u nadležnom uredu za zapošljavanje. U ovom slučaju on zadržava status radnika tijekom najmanje šest mjeseci;

[…]"

5 Člankom 16. stavcima 1. i 3. navedene direktive određeno je:

„1. Građanin Unije koji je u neprekidnom razdoblju od pet godina zakonito boravio u državi članici domaćinu, ondje ima pravo na stalni boravak. […]

[…]

3. Na neprekidnost boravka ne utječu privremene odsutnosti koje ne premašuju ukupno šest mjeseci tijekom godine dana ili dulje odsutnosti zbog obvezne vojne službe ili jedna odsutnost od najviše 12 uzastopnih mjeseci zbog važnih razloga poput trudnoće ili rođenja djeteta, ozbiljne bolesti, školovanja ili strukovnog osposobljavanja ili premještaja u drugu državu članicu ili treću zemlju."

Direktiva 2010/41/EU

6 U skladu s uvodnom izjavom 18. Direktive 2010/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama koji su samozaposleni i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 86/613/EEZ (SL 2010., L 180, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 245.):

„Zbog ekonomske i fizičke ranjivosti u trudnoći, trudnim samozaposlenim osobama […] nužno je odobriti pravo na davanja za majčinstvo […]"

7 Članak 8. stavak 1. te direktive određuje:

„Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da samozaposlene osobe […] mogu, u skladu s nacionalnim pravom, primati dostatni doplatak za majčinstvo koji im omogućuje prekide njihove profesionalne djelatnosti zbog trudnoće ili majčinstva u trajanju od najmanje 14 tjedana."

Pravo Ujedinjene Kraljevine

Uredba o useljavanju (Europski gospodarski prostor) iz 2006.

8 Na temelju članka 14. stavka 1. Immigration (European Economic Area) Regulations 2006 (Uredba o useljavanju (Europski gospodarski prostor) iz 2006.), u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku, „osoba koja ispunjava uvjete" stjecala je pravo boravka u Ujedinjenoj Kraljevini za razdoblje dulje od tri mjeseca.

9 U skladu s člankom 6. stavkom 1. točkama (b) i (c) te uredbe, pojam „osoba koja ispunjava uvjete" obuhvaća radnike i samozaposlene osobe.

10 Člankom 6. stavkom 2. navedene uredbe predviđalo se da se status „radnika" zadržava ako je predmetna osoba privremeno nesposobna za rad zbog bolesti ili nesreće ili (pod određenim uvjetima) ako je nesvojevoljno nezaposlena ili ako je dobrovoljno prestala raditi i započela je strukovno osposobljavanje vezano uz ranije radno mjesto.

11 Što se tiče statusa „samozaposlene osobe", člankom 6. stavkom 3. iste uredbe predviđalo se da ga se zadržava ako je predmetna osoba privremeno nesposobna za rad zbog bolesti ili nesreće.

Zakon iz 1992. o doprinosima i davanjima iz sustava socijalne sigurnosti

12 U skladu s člankom 146. stavcima 2. i 3. Social Security Contributions and Benefits Act 1992 (Zakon iz 1992. o doprinosima i davanjima iz sustava socijalne sigurnosti):

„2. Tjedna davanja u obliku obiteljskih naknada osoba može tražiti samo ako se tijekom tog tjedna nalazila u Velikoj Britaniji.

3. Moguće je propisati okolnosti pod kojima će se prema bilo kojoj osobi za potrebe [stavka 2.] postupati kao da se nalazi ili ne nalazi u Velikoj Britaniji."

(Opća) uredba iz 2006. kojom se uređuje doplatak za djecu

13 Pravilo br. 23 stavak 4. Child Benefit (General) Regulations 2006 ((Opća) uredba iz 2006. kojom se uređuje doplatak za djecu) određuje:

„Za potrebe članka 146. stavka 2. [Zakon iz 1992. o doprinosima i davanjima iz sustava socijalne sigurnosti] smatrat će se da se osoba ne nalazi u Velikoj Britaniji ako zatraži doplatak za djecu počevši od 1. svibnja 2004. i

(a) nema pravo boraviti u Ujedinjenoj Kraljevini; […]"

Glavni postupak i prethodna pitanja

14 H. Dakneviciute litavska je državljanka koja je od 2011. bila zaposlena kao radnica u noćnoj smjeni u Ujedinjenoj Kraljevini. Nakon što je u prosincu 2013. saznala da je trudna, odlučila je od 25. prosinca 2013. raditi kao samozaposlena kozmetičarka.

15 Od 11. svibnja 2014. imala je pravo na rodiljnu potporu. Njezino je dijete rođeno 8. kolovoza 2014.

16 Nakon što je između 22. srpnja 2014. i kraja listopada 2014. bila neaktivna, H. Dakneviciute je kao samozaposlena osoba nastavila marginalno obavljati djelatnost kozmetičarke prije nego što je s time prestala jer su joj prihodi od toga bili nedovoljni. Stoga je 10. veljače 2015. podnijela zahtjev za naknadu za tražitelje zaposlenja, nakon čega se ponovno zaposlila u travnju 2015.

17 U međuvremenu je H. Dakneviciute 27. kolovoza 2014. podnijela zahtjev za tjedni doplatak za uzdržavano dijete. Odlukom od 1. veljače 2015. taj je zahtjev odbijen uz obrazloženje da, s obzirom na primjenjive nacionalne propise, njezino pravo boravka nije dovoljno dokazano da bi ispunila uvjete za ostvarivanje prava na to socijalno davanje.

18 First-tier Tribunal (Prvostupanjski sud, Ujedinjena Kraljevina) poništio je tu odluku 29. rujna 2015. Porezna i carinska uprava je, u svojem svojstvu upravitelja obiteljskim naknadama, podnijela žalbu protiv te presude sudu koji je uputio zahtjev, odnosno Upper Tribunalu (Administrative Appeals Chamber) (Viši sud, Odjel za upravne žalbe, Ujedinjena Kraljevina).

19 Međuodlukom od 12. siječnja 2017. sud koji je uputio zahtjev ukinuo je presudu First-tier Tribunala (Prvostupanjski sud) zbog toga što je sadržavala pogrešku koja se tiče prava. Naime, sud koji je uputio zahtjev smatrao je da je gospodarska djelatnost koju je H. Dakneviciute obavljala u razdoblju od 22. srpnja 2014. do 9. veljače 2015. bila marginalna, tako da je ona tijekom tog razdoblja prestala biti ekonomski aktivna. Prema mišljenju tog suda, nije sporno, s jedne strane, da je H. Dakneviciute prestala obavljati svaku djelatnost zbog tjelesnih ograničenja zbog tjelesnih ograničenja povezanih s

visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda te, s druge strane, da je do njezina povratka obavljanju ekonomske djelatnosti, najprije traženjem posla a zatim i zaposlenjem, došlo u razumnom vremenu nakon rođenja djeteta.

20 Nakon što je podsjetio da je Sud u presudi od 19. lipnja 2014., Saint Prix (C-507/12, EU:C:2014:2007), presudio da ženska osoba koja prestane raditi ili tražiti posao zbog tjelesnih ograničenja povezanih s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda zadržava svojstvo „radnika" u smislu članka 45. UFEU-a, pod uvjetom da se vrati na svoj posao ili pronađe novi u razumnom vremenu nakon rođenja djeteta, sud koji je uputio zahtjev pita se može li se to rješenje primijeniti na osobe koje su ostvarile svoju slobodu poslovnog nastana na temelju članka 49. UFEU-a.

21 U tom smislu sud koji je uputio zahtjev navodi da su mu, nakon objave presude od 20. prosinca 2017., Gusa (C-442/16, EU:C:2017:1004), stranke glavnog postupka dostavile dodatna očitovanja u kojima su podupirale suprotna stajališta u pogledu primjene rješenja iz te presude. Prema mišljenju porezne i carinske uprave, to se rješenje ne može primijeniti na situaciju o kojoj je riječ u glavnom postupku jer, među ostalim, samozaposlena osoba nije obvezna osobno izvršiti svoj posao i ima mogućnost nastaviti obavljati svoju djelatnost na drugi način, uključujući i to da je zamijeni druga osoba. Prema mišljenju H. Dakneviciute, razmatranja iznesena u točkama 36. i 40. do 44. presude od 20. prosinca 2017., Gusa (C-442/16, EU:C:2017:1004), suprotno tomu, potvrđuju tezu prema kojoj se tumačenje prava Unije koje proizlazi iz presude od 19. lipnja 2014., Saint Prix (C-507/12, EU:C:2014:2007), može primijeniti na samozaposlene osobe.

22 U tim je okolnostima Upper Tribunal (Administrative Appeals Chamber) (Viši sud, Odjel za upravne žalbe, Ujedinjena Kraljevina) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li, u okolnostima u kojima:

1. građanka Unije koja je državljanka jedne od država članica boravi [na državnom području] druge države članice (država članica domaćin);

2. je građanka Unije koja je državljanka jedne od država članica obavljala u državi članici domaćinu djelatnost kao samozaposlena osoba u smislu članka 49. UFEU-a;

3. je građanki Unije isplaćivan rodiljni doplatak od svibnja 2014. (otkad se smatralo da je predmetna osoba bila manje sposobna za rad zbog trudnoće);

4. je utvrđeno da je građanka Unije od srpnja 2014. doista i stvarno prestala obavljati djelatnosti kao samozaposlena osoba;

5. je građanka Unije rodila u kolovozu 2014., i

6. građanka Unije doista i stvarno nije nastavila obavljati djelatnosti kao samozaposlena osoba u razdoblju nakon rođenja i prije nego što je kao nezaposlena osoba podnijela zahtjev za naknadu za tražitelje zaposlenja u veljači 2015.;

članak 49. UFEU-a tumačiti na način da ta osoba, koja je prestala raditi u svojstvu samozaposlene osobe u okolnostima u kojima postoje tjelesna ograničenja povezana s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda, zadržava status samozaposlene osobe u smislu tog članka, pod uvjetom da nastavi obavljati ekonomsku djelatnost ili tražiti zaposlenje u razumnom vremenu nakon rođenja djeteta?"

O prethodnom pitanju

23 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 49. UFEU-a tumačiti na način da ženska osoba koja prestane obavljati djelatnost samozaposlene osobe zbog tjelesnih ograničenja povezanih s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda zadržava svoj status samozaposlene osobe, pod uvjetom da nastavi obavljati tu djelatnost ili traži zaposlenje u razumnom vremenu nakon rođenja djeteta.

24 Najprije valja istaknuti da je, kako bi se utvrdilo može li u ovom slučaju H. Dakneviciute imati pravo na tjedni doplatak za uzdržavano dijete predviđen (Općom) Uredbom iz 2006. kojom se uređuje doplatak za djecu, sudu koji je uputio zahtjev važno znati je li H. Dakneviciute u razdoblju od 22. srpnja 2014. do 9. veljače 2015., tijekom kojeg je, prema činjenicama koje je utvrdio sud koji je uputio zahtjev, prestala marginalno obavljati djelatnost samozaposlene osobe zbog tjelesnih ograničenja povezanih s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda, imala pravo boraviti u Ujedinjenoj Kraljevini na temelju prava Unije.

25 U tom smislu valja istaknuti da je Direktiva 2004/38 jedinstveni zakonodavni akt kojim se kodificiraju i revidiraju raniji instrumenti prava Unije s ciljem olakšavanja ostvarivanja temeljnog i individualnog prava građana Unije da se slobodno kreću i borave na državnom području država članica (vidjeti u tom smislu presudu od 19. lipnja 2014., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, t. 25. i navedenu sudsku praksu).

26 Iz članka 1. točke (a) Direktive 2004/38 proizlazi da je njezin cilj utvrditi uvjete ostvarivanja navedenog prava, među kojima je, kada je riječ o boravku u trajanju duljem od tri mjeseca, osobito onaj iz članka 7. stavka 1. točke (a) te direktive. U skladu s navedenim uvjetom, građani Unije moraju u državi članici domaćinu imati status radnika ili samozaposlene osobe (presuda od 19. lipnja 2014., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, t. 26.).

27 Međutim, Sud je presudio da članak 7. stavak 3. Direktive 2004/38, koji određuje slučajeve u kojima građanin Unije koji više nije radnik ili samozaposlena osoba ipak zadržava taj status kao i pravo boravka koje ima, ne obuhvaća slučaj ženske osobe koja privremeno prestaje raditi zbog poodmakle trudnoće i posljedica poroda (vidjeti u tom smislu presudu od 19. lipnja 2014., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, t. 30.).

28 Unatoč tomu, Sud je smatrao da članak 7. stavak 3. Direktive 2004/38 ne navodi taksativno okolnosti u kojima građanin Unije koji više nije radnik ili samozaposlena osoba u državi članici domaćinu ipak zadržava status „radnika” iz stavka 1. točke (a) tog članka, a time i pravo boravka koje iz tog statusa proizlazi (presuda od 11. travnja 2019., Tarola, C-483/17, EU:C:2019:309, t. 26. i navedena sudska praksa).

29 Konkretno, Sud je presudio da ženska osoba, zbog tjelesnih ograničenja povezanih s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda koja je prisiljavaju da prestane raditi tijekom razdoblja potrebnog za njezin oporavak ne može, načelno, izgubiti status „radnika” u smislu članka 45. UFEU-a. Naime, okolnost da takva osoba nije bila stvarno prisutna na tržištu rada države članice domaćina tijekom nekoliko mjeseci ne znači da je ta osoba prestala pripadati tom tržištu tijekom tog razdoblja, pod uvjetom da se vrati na posao ili pronađe novi u razumnom vremenu nakon poroda (presuda od 19. lipnja 2014., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, t. 40. i 41.).

30 U ovom se slučaju sud koji je uputio zahtjev pita može li se tumačenje iz prethodne točke, koje je dano u okviru situacije obuhvaćene člankom 45. UFEU-a, primijeniti na slučaj samozaposlene osobe na temelju članka 49. UFEU-a.

31 U tom smislu valja podsjetiti da je Sud presudio da članci 45. i 49. UFEU-a jamče istu pravnu zaštitu, pri čemu nije važna kvalifikacija načina obavljanja ekonomske djelatnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 5. veljače 1991., Roux, C-363/89, EU:C:1991:41, t. 23.).

32 Naime, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, cilj je svih odredbi Ugovora o slobodnom kretanju osoba olakšati građanima Unije obavljanje profesionalnih djelatnosti bilo koje vrste na području Unije, a protivne su im mjere koje te građane mogu staviti u nepovoljniji položaj kada žele obavljati djelatnost na području neke druge države članice koja nije država članica njihova podrijetla (presuda od 20. prosinca 2017., Simma Federspiel, C-419/16, EU:C:2017:997, t. 35. i navedena sudska praksa).

33 Građanku Unije odvraćalo bi se od ostvarivanja njezina prava slobodnog kretanja ako bi ona, u slučaju da je trudna u državi članici domaćinu i zbog toga prestaje obavljati samostalnu djelatnost, makar i nakratko, riskirala gubitak statusa samozaposlene osobe u toj državi (vidjeti po analogiji presudu od 19. lipnja 2014., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, t. 44.).

34 Iz toga slijedi da ženska osoba koja se nalazi u situaciji iz točke 29. ove presude mora, u istim okolnostima, moći zadržati svoj status samozaposlene osobe u smislu članka 49. UFEU-a.

35 Osim toga, Sud je priznao da se samozaposlene osobe i radnici nalaze u usporedivo ranjivoj situaciji ako su prisiljeni prestati obavljati svoju djelatnost i da se stoga prema njima ne može različito postupati kada je riječ o zadržavanju njihova prava boraviti u državi članici domaćinu (vidjeti u tom smislu presudu od 20. prosinca 2017., Gusa, C-442/16, EU:C:2017:1004, t. 42. i 43.).

36 Ženske osobe koje ostanu trudne nalaze se u usporedivo ranjivoj situaciji bez obzira na to jesu li zaposlene ili samozaposlene.

37 U tom je pogledu zakonodavac Unije u uvodnoj izjavi 18. Direktive 2010/41 izričito priznao stanje ekonomske i fizičke ranjivosti trudnih neovisnih radnica. Tako se člankom 8. stavkom 1. te direktive državama članicama nalaže da poduzmu potrebne mjere kako bi osigurale da ženske osobe koje su samozaposlene mogu primati dostatni doplatak za majčinstvo koji im omogućuje prekidanje njihove profesionalne djelatnosti zbog trudnoće ili majčinstva, pod uvjetima analognima onima koji vrijede za radnice koje su zaposlene.

38 Na drukčiji zaključak ne može navesti argument koji je pred sudom koji je uputio zahtjev istaknula porezna i carinska uprava i koji je na raspravi pred Sudom ponovila vlada Ujedinjene Kraljevine, a prema kojem bi žensku osobu koja ne može osobno obavljati samostalnu djelatnost, zbog ograničenja povezanih s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda, u obavljanju te djelatnosti mogla privremeno zamijeniti druga osoba. Naime, ne može se predmnijevati da bi takva zamjena uvijek bila moguća, osobito kada predmetna djelatnost uključuje osobnu vezu ili vezu od povjerenja s kupcem.

39 Iz toga slijedi da se prema ženskoj osobi koja prestane obavljati neku samostalnu djelatnost zbog tjelesnih ograničenja povezanih s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda ne može postupati drukčije, kad je riječ o tome da zadrži svoje pravo boraviti u državi članici domaćinu, u odnosu na zaposlenu radnicu u usporedivoj situaciji.

40 Osim toga, prethodna razmatranja potkrjepljuju i odredbe članka 16. stavka 3. Direktive 2004/38. Ako opravdana odsutnost zbog toliko važnog događaja kao što je trudnoća ili porod ne utječe na kontinuitet od pet godina boravka u državi članici domaćinu koji se zahtijeva za dodjelu prava na stalni boravak, tjelesna ograničenja povezana s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda, zbog kojih ženska osoba mora privremeno prestati raditi, ne mogu, *a fortiori*, dovesti do toga da ta ona izgubi status samozaposlene osobi (vidjeti po analogiji presudu od 19. lipnja 2014., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, t. 45. i 46.).

41 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 49. UFEU-a treba tumačiti na način da ženska osoba koja prestane obavljati djelatnost samozaposlene osobe zbog tjelesnih ograničenja povezanih s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda zadržava svoj status samozaposlene osobe, pod uvjetom da nastavi obavljati tu djelatnost ili traži zaposlenje u razumnom vremenu nakon rođenja djeteta.

Troškovi

42 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Članak 49. UFEU-a treba tumačiti na način da ženska osoba koja prestane obavljati djelatnost samozaposlene osobe zbog tjelesnih ograničenja povezanih s visokim stupnjem trudnoće i posljedicama poroda zadržava svoj status samozaposlene osobe, pod uvjetom da nastavi obavljati tu djelatnost ili traži zaposlenje u razumnom vremenu nakon rođenja djeteta.

Potpisi